

Jelenségnaptár

2004. június (JD 2 453 158–2 453 187)

A bolygók láthatósága

Merkúr. Az esti szürkületben kereshető meg a nyugati látóhatár fölött. 27-én van a legnagyobb keleti kitérésben, 27° -ra a Naptól. Ekkor egy órával nyugszik a Nap után.

Vénusz. Hajnalban a keleti égbolt feltűnő égitestje. A hó elején másfél órával, a végén három órával kel a Nap előtt. 15-én éri el alsó együttállás utáni legnagyobb fényességét, $-4^m,5$ értékkel. Fázisa 0,1-ről 0,4-re növekszik.

Mars. Még megkereshető az esti szürkületben az északnyugati látóhatár közelében. A hó elején másfél, a végén már csak fél órával nyugszik a Nap után. Fényessége $1^m,8$, látszó átmérője $3'',6$.

Jupiter. Napnyugta után még megkereshető a Leo csillagképben. A hó elején három órával, a végén már csak két órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-1^m,8$, látszó átmérője $33''$.

Szaturnusz. A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg. 8-án kerül együttállásba a Nappal.

Uránusz. Késő este kel, az éjszaka nagy részében felében figyelhető meg az Aquariusban. Fényessége $5^m,7$, látszó átmérője $3'',7$.

Neptunusz. Késő este kel, az éjszaka második felében figyelhető meg a Capricornus csillagképben. Fényessége $7^m,8$, látszó átmérője $2'',3$.

Mély-ég ajánlat

A γ^1 Sgr környéke. Beküldés: 2004. júl. 6-ig.
A Scutum objektumai. Beküldés: 2004. aug. 6-ig.
A γ Cyg környéke. Beküldés: 2004. szept. 6-ig.

Holdfázisok

02. 11:09 UT telehold
09. 07:33 UT utolsó negyed
17. 11:24 UT újhold
25. 03:37 UT első negyed

Mira és SRA maximumok

Csillag	Max.	Térkép
01. X UMa	9,7	
01. V CVn	6,8	VA 9
02? S Tri	8,9	VA 15
03. S Tau	10,2	VA 6
04? SX And	8,7	VA 14
04. R Ori	9,6	VA 8
07. RS Vir	8,1	VA 16
08. S CMi	7,5	VA 3
09. W Lyr	7,9	VA 4
10. RR Aql	9,0	VA 14
16. R Leo	5,8	VA 14
18. RY Her	9,0	
22. U Lib	9,6	
22. T Cep	6,0	VA 8
22. Z Aql	9,0	VA 11
24. Y Vir	9,4	VA 16
25. ST Cyg	9,9	
28. S Ser	8,7	VA 4
30. S LMi	8,6	VA 9
30. T Oph	9,8	
30. SV Dra	9,0	
30. TW Cyg	10,0	
31. T CVn	9,6	VA 10
31. T Her	8,0	VA 6

Észlelések beküldési határideje: minden hónap 6-a!

A hónap Messier-objektuma: az M39

Most a nyári ég közeli, tőlünk 825 fényévre fekvő nyílthalmazát ajánljuk megfigyelésre, régi szokásunkhoz híven a sed.org/messier ismertetése alapján. Az M39 nagy és szétszórt halmaz a Denebtől mintegy 9 fokkal északra. Szabad szemmel is látható, összfényessége 4,6 (Mallas és Kreimer szerint csak 6,0) magnitúdó körüli. 32 ívperces átmérője 7 fényéves valódi méretnek felel meg, ezen belül 30 biztos halmaztagot ismerünk. Ezek összfényessége 820 Nap fénytermelésének felel meg. Legfényesebb fősorozati csillagai A0 vagy annál valamivel korábbi színképtípusúak; a halmaz korára 220 millió és 300 millió év közti értékeket fogad el az irodalom. A halmaz Trümpler-osztályozása III,2,m, azaz jól különválnak a háttértől, de nem sűrűsödik a közepe felé, csillagai közepes fényesség tartományon szóródnak, és 50–100 valószínű tagot tartalmaz. A Sky Catalog 2000.0 a szegényes halmaz osztályozással illeti.

A halmaz megfigyelésére – jellegzetességeit figyelembe véve – kis távcső javasolható. Mérete a Holdnál nagyobb, fényes csillagait már 7x50-es binokulár is kitűnően bontja; távcsővel is kis nagyításokkal mutat jól. Bár kevés csillagot tartalmaz, mégis emlékezetes látvány: fényes csillagai kellemes kis háromszöget formálnak, a déli oldal majdnem pontosan kelet-nyugat irányba mutat.

SzMGy

Meteoros ajánlat

Júniusi Bootidák. A raj június 26. és július 2. között aktív, maximuma június 27-én lesz. A ZHR változó, 0–100 közötti. A raj legutóbbi kitörése 1998-ban volt, amikor a ZHR 50–100 közötti volt több mint fél napon át. 1998-at megelőzően csak 3 határozott kitörését jegyezték a rajnak, 1916-ban, 1921-ben és 1927-ben. 1928 és 1997 között csak elvétve találni észleléseket. A raj dinamikája nem ismert, így minden észlelésre szükség van. Szülőüstököse a 7P/Pons–Winnecke üstökös. Az üstökös az előző kitörés előtt, 1996-ban volt perihéliumban. Legutóbb 2002 májusában járt a Nap közelében, így valószínű, hogy az idei évben is láthatunk kitörést. A meteoroidok pályája a Jupiterrel rezonanciában van, jelenleg pályájuk keresztezi a Földét. Jürgen Rendtel legutóbbi feldolgozásában felhívja a figyelmet arra, hogy 2004. június 27-én 1 UT körül várható a raj újabb kitörése. Habár a Hold növekvő fázis fog mutatni, de éjfél körül lenyugszik, így zavartalan lehet a kitörés megfigyelése. Más éjszakákon is produkálhat nem várt aktivitást, így nem árt a megfigyeléseket a többi napra is kiterjeszteni.

Északi Delta Aquaridák. A raj július 15 és augusztus 25 között aktív, maximuma augusztus 8-án lesz ZHR= 4 körüli értékkel. Az Aquarida komplexum egyetlen olya raja az idén, melynek láthatóságát kevésbé zavarja a Hold. Az Aquarida-komplexum gazdag halvány meteorokban, így főleg teleszkopikus munkára ajánlott. A Delta Aquaridák gazdagabbak fényes meteorokban, így a vizuális és fotografikus munka is ajánlott. A radiánsok az Aquarius–Capricornus–Pisces Austrinus csillagképekben tömörülnek. Rajzolás után szinte lehetetlen különválogatni a rajtagokat, így célszerű még az ég alatt megállapítani a rajtagságot.

Perseidák. A raj kitörése várható az idén. Részletek a következő számban. Aktivitási periódusa július 17-én kezdődik.

GyL

